

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inzeratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Gospodarstvo brez pameti.

Čuden je ta svet. Ljudje bi na njem lahko kolikor toliko zadovoljno živeli vsi, imeli bi dovolj hrane in obleke, ako bi v svetovnem gospodarstvu vladala pamet in urejenost. Tega pa žalobog kapitalistično gospodarstvo ne pozna. Za njega niso merodajna krščanska načela, niti mu je zdrava pamet voditeljica, marveč edino le pohlep po dobičku. Drugo merilo za njega ne obstoja.

Proizvodnja na svetu raste. Proizvaja vedno več poljedelstvo, proizvaja vedno več industrija. Kakor poročajo ameriški listi, ležijo v Zedinjenih državah po magacinih neizmerno količine žitnega pridelka lanskega leta popolnoma neizrabljene. Zedinjene države so ponujale svoje žito na razne strani, tudi Nemčiji, toda Nemčija je to odklonila, češ, da ne mara za to žito ter ga noče niti zastonj vsled bojazni, da bi prevelika količina ameriškega žita popolnoma ubila domače, žito proizvajajoče poljedelstvo. Ponudile so žito Kitajski, ki bi sicer žito rada prevzela, pa nima cvenka, da bi ga plačala. — Ameriški listi ugibajo, kaj storiti. Po njihovem računu je toliko pridelanega, še neizrabljenega žita na svetu, da bi od njega človeški rod živel z lahkoto dve leti, če tudi bi v teh letih žitna letina popolnoma odpovedala. Vsled tega se širijo v Ameriki nasveti, naj bi se v Zedinjenih državah in v Kanadi žitne zaloge, ki so odveč, kratkomalo uničile, pometale v vodo ali pa zažgale. Tako se bo vsaj bodočemu žitu rešila cena.

Preveč je baje tudi sladkorja na svetu, in sicer, kakor so ti listi izračunali, za 6 milijonov ton. Enako je s kavo, ki se je letos pridelalo 26 milijonov vreč. Zaloga čaja samo v Veliki Britaniji (angleški državi) znaša 112 milijonov kilogramov, leta 1926 pa se ga je pridelalo samo 73 milijonov kg. Tudi bombaža je preveč na svetu. Samo v Zedinjenih državah se ga je pridelalo 15 1/2 milijona vreč, kar pomenja pravcato nesrečo. Zvezni poljedelski urad v Washingtonu predlaga, naj se tretji del letošnje žetve kratkomalo uniči — lanski pridelek pa se naj zadrži v magacinih. Če se ne bo to zgodilo, bo drugo leto v Zedinjenih državah po magacinih kakšnih 11 milijonov vreč bombaža preveč.

Iz teh števil, ki jih je lahko pomnožiti še z drugimi podatki, se vidi, kako

bogat je svet. Živil se pridelava več, kakor jih je potrebno za prehrano, boljše rečeno, več nego jih ljudje morejo kupiti in plačati. Tvarine za izdelavo obleke in oblačil se proizvaja toliko, da bi vsi ljudje mogli biti primerno in dobro oblečeni, če bi imeli denar, da bi si mogli kupiti obleko. Svet je bogat, ljudje pa siromašni. Zemlja se duši v izobilju blaga, ljudje pa vedno bolj tonejo v bedi in siromaštvu. Ker kapitalistični podjetnik in gospodarstvenik proizvaja blago samo za svoj dobiček, je pripravljen, da uniči primerno količino blaga, samo da reši ceno in dobiček.

Ljudstvu taka gospodarska politika ne ugaja, zato nastopa, kjer more, proti takšnim gospodarskim metodam. Zadnji nemiri, ki so izbruhnili na otoku Kuba, so bili s tem v zvezi. Kuba je namreč največji pridelovalec sladkorja ter pridelala letno 6 milijonov ton sladkorja, desetkrat več nego pred 30 leti. Kubanska vlada je hotela po navodilih, ki jih je prejela iz Zedinjenih držav, uničiti eno tretjino pridelanega sladkorja in eno tretjino sladkornih nasadov. Ko je za to nakano doznalo ljudstvo, je med njim nastalo velikanško razburjenje, katero je dovedlo do nemirov, ki so jih komaj zatrli.

Dokler se ne bo kapitalistično svetovno gospodarstvo odpovedalo svojemu edinemu vrhovnemu vodilu, to je, se-



Abesinski cesar Ras Tafari bo podaril 2 milijonoma sužnjem, ki živijo v njegovem cesarstvu, svobodo.

bični želji po čim večjem dobičku, tež krenilo na pota krščanskih načel pravičnosti in ljubezni do bližnjega, se gospodarske razmere na svetu ne bodo izboljšale.

*



V DRUGIH DRŽAVAH.

Nova madžarska vlada se je predstavila parlamentu s svojo izjavo dne 27. avgusta. Govoru ministrskega predsednika grofa Karolyja so burno ugovarjali socijalni demokratje.

Madžarski parlament je zboroval pod novo Karolyjevo vlado in je razpravljal dva dni o napovedi vlade. Po končanih debatah je bila zbornica odgodena na nedoločen čas.

Poljska in sovjetska Rusija. Zadnjič smo poročali o nenadnem sporazumu in o prijateljski pogodbi med Francijo in ruskimi sovjeti. — Pa tudi Poljaki že vodijo z Rusijo radi medsebojnega nenapadanja pogajanja od leta 1926. Rumunija je že pristala na dogovor med Poljsko in sovjeti, ki bo te dni zaključen. Za sprjaznjenjem med Poljaki in Rusi stoje Francozi, ki so to akcijo začeli in jo tudi podpirajo.

Vlada narodnega sodelovanja v Angliji. Angleška vladna kriza, o kateri smo poročali zadnjič, je bila naglo končana z ustvaritvijo vlade narodnega sodelovanja, pri kateri sodelujejo vse tri angleške stranke pod Mac Donaldom kot zopetnim ministrskim predsednikom. Poprejšnja Mac Donaldova vlada, ki je bila izključno last delavske stranke, je podala ostavko radi krize angleških financ in radi vedno naraščajoče brezposelnosti, ki preveč obremenjuje državni proračun. Nova Mac Donaldova vlada, kateri ne prerokujejo dolgotrajnosti, bo imela v zbornici proti sebi: 200 poslancev delavske stranke, ki so se postavili na izključno opozicijsko stališče. Za njo bo glasovalo: 80 delavskih poslancev, ki so ostali zvesti Mac Donaldu tudi v sedajnem položaju, 261 konservativcev in 55 liberalcev. Nova vlada bi naj le nekoliko uredila oslabiljene finance in pripomogla Angliji do denarnega zaupanja v inozemstvu. Treba namreč pomisliti, da znaša državni primanjkljaj za tekoče leto 120 milijonov funt. šterlingov, katerega bo treba na vsak na-